

292729

BIBLIOTECA

No 4556

PRINCIPIE

DE

ORTHOGRAPHIA ROMANA

DE

I. HELIADE Radulescu

Bol 11/11/14

7960

BUCUREȘCI

NOUA TYPOGRAPHIA A LABORATORILORŪ ROMÂNI

3, STRADA MODEI 3.

1870

BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
București

Cota II 292729

Inventar 151774

PRINCIPIE

BIBLIOTECA PEDAGOGICA
No 4656

DE

ORTHOGRAPHIA ROMANA

Uade Radulescu

DE

I. HELIADE R.

151774

BUCUREȘCI

NOUA TYPOGRAPHIA A LABORATORILOR ROMÂNI

3. STRADA MODELÎ, 3.

PRINCIPIE DE ORTHOGRAPHIA ROMANA

PARTEA I

DESPRE MATERIA LIMBÆI

I

Vorbælæ se potun împărți în doë categoriæ : întâiu în vorbælæ vocabularului popular și al doilea în vorbælæ sciințificæ, sau quælæ strainæ.

1. Litteræle latinității clasicæ și prin urmare alle *întregעי* orthographiæ romanæ sunt quællæ următóre :

a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, l, m, n, o, p, q, r, s, t, v, u, x, y, z.

2. Spre a vorbi de orthographia română *întregă*, o vommu împărți în doë regiuni; în orthographia termenilor populari și communi la toți, și în orthographia termenilor sciințifici și a vorbælor și numelor străine.

3. Principele nôstre de orthographie sunt qua dupõ litteræle adoptatæ și dupõ fixarea lor spre a arătå sunetele, fiå quare sã scrie dupõ cum pronunță. Ast-fel scriemu :

Arare, battere, credința, este, ferire, hora, intrare, jurare, lumina, mirare, natura, om, patru, querere, rîu, suror, temere, vase, unire. Alexe, Zoe.

4. Quâte sonuri mai sunt în limba română afarõ de aquestea, que se representå prin litteræ separatæ în alphabetul byzantin și cyrillicu, sã se represente cu din litteræle latinæ prin aquellea quæ sunt querutæ și de *phonetica* și de *etimologia* limbæi nôstræ.

Aquestea sunt $\underset{d}{\text{d}}$ =z latin derivat din d , $\underset{t}{\text{t}}$ =z italian derivat din t , $\underset{s}{\text{s}}$ =ss sau lui s ingroșat sau sybillante derivat din s .

Mai sunt încă $\underset{\text{ă}}{\text{ă}}$, $\underset{\text{ě}}{\text{ě}}$, $\underset{\text{ö}}{\text{ö}}$, închise sau guturali, que devin nasali mai adesea înainte de nasalilă m și n , și litterælor în quari se schimbă sau se immóie aquestea. Astfel făcea și strămoșii nostri cu littera $\underset{\text{r}}{\text{r}}$, que representă și pe a , și pe e și pe o , pe quare o pronunță pe nas, în asemenea casuri, că la Фрнѣтънѣ . La dănsii $\underset{\text{r}}{\text{r}}$ representă numai pe a , iar $\underset{\text{r}}{\text{r}}$ pe a , e și o .

II

DESPRE ORTHOGRAPHIA LIMBEI ROMANE POPULARE

5. Pentru aqueastă orthographie avem necesitate numai de doă-deci și doă litteræ :

a , b , c , d , e , f , g , h , i , j , l , m , n , o , p , q , r , s , t , v , u , x , și de derivatælă din aquestea : $\underset{d}{\text{d}}$, $\underset{t}{\text{t}}$, $\underset{s}{\text{s}}$, de vocalilă închisă și nasalilă $\underset{\text{ă}}{\text{ă}}$, $\underset{\text{ě}}{\text{ě}}$, $\underset{\text{ö}}{\text{ö}}$, quari cu tóte împreună represintă tóte sonurile limbăi române că și litterælă greco-romană sau bysantină.

6. Din consonanți c și g înainte de e și i pură se pronunță că în italiana; cum *fac-u*, *fac-i*, *fug-u*, *fug-i*, iar când în casuri excepționali se pronunță, prima ca un k și a doile ca g german, cauza este quă în origine au avut după densesle sau un l ca în *glacies*, *ghiață* sau un u ca în *oculus*, *ochiu*; *auricula*, *urechiă*.

De aqueasta, unii pretind a punne după denseslă un l în asemenea casuri, și alții un u că la Galli în vorba *guerre*. Qua să scape póte de o asemenea alternativă, Italianii preferiră pre h că litteră d'aspirațiune și modificátore quare să țiiă locul, și lui l și lui h . Astfel făcură și Românii pînă astăzi și prin urmare în asemenea casuri noi preferim pe h cum este în us și scriem :

închinare..... nu înclinare..... sau încuinare
 chiamă..... nu clamă..... sau cuiama
 urechie..... nu ureclie..... sau urecuie
 unghiu..... nu ungliu..... sau unguiu
 gheața..... nu gliacia..... sau guiața
 ghindă..... nu glinda..... sau guinda
 genuchie..... nu genucle..... sau genucuie
 antichitate.. nu antielitate.. sau anticuitate

7. *Sc* înainte de *e* și *i*, se pronunță *st* între o mare parte de Români, și în altă mare parte se pronunță după cum se știe, ca în *scie, nasce, pasce, pesce*. Iar când se pronunță că *sk*, atunci ia după sine tot un *h* pentru cuvintele que s'au dat despre *c* și *g*, că la schimbare *scheletru* de nu se va pronunță *scelethru*.

8. Dintărilor *d* și *t* înainte de *i* finale la pluralul substantivilor, cum și la finala persoanei a doua a verborum se pronunță sybillanți, că și când ar' avea după dăsele un *s* pățind aqueeasi modifițaune ca și *c* și *g*. Assemenea se pronunță și în terminatela în *țiune* și *țio*. Usul pînă acum a făcut să se însemne cu o sedillă în loc de a le adăogi un *s*. S'ar pute' ansă scrie simple în assemenea casuri ca și *c* și *g*, regula fiind generală, cum :

nucu—nuci	nascu—nasei
micu—mici	edu—edi
lungu—lungi	blandu—blandi
facu—faci	frate—frati
fugu—fugi	laudu—laudi
batu—bati	părete—păreti

9. Tot assemenea pate și littera *s* que în assemenea împregiurări, șueră înainte de *i*, ca la :

pasu—pasi, frumosu—frumosi, lasu—lasi.

10. Când *d*, *t* și *s*, șueră înainte de *i* cum și înainte de *a*,

Aquestea tôte sunt în număr de doë-spre-dece, și se pot deprinde copii însuși dela syllabismu a læ cunosce. Quât pentru altæla cã *cinci, tórcere, cócere* etc., nu le putem scrie cu q, pentru quô n'au homonyme cã *querere* și quôci în latinitatea anticã se scriã quellæ mai multæ cu c, cã *cocuere, torcuere*, și așã s'au conservat și în latina rusticã, și tot assemenea trecurô în Dacia cu colonialæ romanæ, devenind *cócere, tórcere*.

Se scriu ancô quællæ de sus doë-spre-dece cu q, pentru quô ne demonstrã limba în fiã-quare pagine și mai în fie-quare linie, și pentru quô fiind quællæ mai multæ de dominiul sciințelor, au ajuns a le scrie așã și însuși popoliî que furô odiniorã barbari și de altã stirpe.

Daqua vommu înlăturã pe q, sau de se vor deprinde copiii cu densus însuși dela syllabismu în aquestæ doë-spre-dece verbæ, orthographia romãnã devine quea mai simplã și mai facilë, scriind fiã-quare dupô cum pronunțã, și pușinælæ cacographiæ vor apperea fôrte rar, confundând pe *ă* cu *ě*, pînô vor trece și principele de grammatîcã, quari se vor intruduce și în scólælæ comunali și pînô mai virtos se va învățã sau deprinde fiã quare dupô cum este scrisã fiã quare verbã, adicô *locuescu* și nu *lēcuescu* sau *lăcuescu*; *rotund* si nu *rētund* sau *rătund*; *mer*, *mere*, și nu *măr*, *mere*; *meu*, *teu*, *seu*, si nu *meu*, *tău*, *său* etc.

PARTEA II

DESPRE ORTHOGRAPHIA ERUDIȚILOR SAU A VORBELOR SCIINȚELOR ȘI QUELLOR STRĂINE

I

Aqueastă orthographie se compune din quelle doă-spre-dece articole precedenți în quare se coprinde orthographia vocabularului popularu, quării i se mai adaugu și termenii sciințelor spre a complectă un dicționar întregu al limbăi române. În aquești termeni figură adesea litteræle *x, y, z*, cum și compușæle *ph, th*.

13. Se scriu cu *x* verbæle de latinitatea clasică cã *expunere, expositiō, examen, equinoxii, sexe, maximă*, etc., și verbæ hellenicæ cã quellæ următora: *synaxar, exaemen, exodu, syntaxe, axu, exoticu, oxygenu*; cum și nume proprie cã *Alexandru, Alexe, Xanthu, Xenophonte*.

14. Se scriu cu *z*: 1° verbæ hellenicæ și nume proprie cã *azymă, zémă, zographu, zoologie, epizootie, zodiacu; Zephîr, Zenon, Zoe, Zamphîr, Zoroastru, Zopîr, Zaira, Lazar, Zimmermann, Zurich* etc.; 2° vorbe slave cã *zavera, zăduh, zidu*.

15. Se scriu cu *y* quata luata din limba hellenică, acolo se scriu cu *v* cã *hypothecă, hypotenusă, hyperbolă, syllabă, syntaxe, synthese, syllogismu, physică, sistemă, symbol, symmetrie, tyrannie*, și nume proprie cã *Pythagora, Pythia* sau *Pythonisa Egyptu, Babylonia, Tyru* etc.

Se scriu pentru aquelleași cuvinte cu *th* și *ph* vorbe cã *theologie, theoremă, anathemă, Themis, Thetis, Thucidide Theophrastu, Theodor, Thoma; physică, philosophie, Phæbu, Philippu, Pharaon, phariseu, phanariotu* etc.

16. La o orthographie a erudiților, după trecerea încăi a gramaticăi se quere și îndoirea consónelor, unde o quere sau compunerea vorbălor sau etimologia vorbălor străine adoptate în toate dicționarele limbălor culte.

17. Se scriu dară cu consónæ gemenæ :

a. Quâte în compunere querun doë consóne egale que arată elementele din quare s'a compus vorba, cà la *în-negrire, în-nodare, îm-mulfire, com-mesurabil, cor-respundere, sur-rîdere, sup-punere, op-punere, ad-ducere, col-lateral, etc.*

b. Unde quere prosodia spre a suî tonul la antepenultima cà la :

accele și aquellæ
coppilu și copillu
cammăta și cà măta

cum și quellæ următore : *batallie, famillie, mittere, litteră missiö* etc.

c. La perfecte de a treia conjugățiune, que a parte de quelle lalte au tonul la penultima, cum *allesse, stette, dette, pusse, addusse, trimisse*. Aquestea din urmă se distingun prin îndoirea consónelor de participiele *allesæ, pusæ, addusæ, trimisæ*, (femei și obiecte quand se termină în *e*).

d. Se mai îndoiesce littera *l* când sau la pluralul substantivilor se immóie, daqua la singular sunt îndoite, sau la singular se immóie, daqua la plural sunt îndoite, cà la :

calle..... căi..... căli
valle.... văi..... välli
callu.... cai..... calli
'mpellu. 'mnei.... 'mneli
mólle... moi..... molli
aquellu, aquei ... aquelli
ea..... ællæ..... a fost ella

stea..... stellæ... stella
 şea..... şellæ.... şella
 aquea... aquællæ

De typul aquesta sunt şi *inellu, inelle, castellu, batellu*, şi femininele *mantellă, capellă*, etc.

e. Vorbælæ hellenicæ que se scriu cu doë consónæ gemenæ câ : *syllabă, sylogismu, symmetrie, parallele, synallagmaticu, grammatică*.

18. Litterælæ sybillanţi *d, t, g*, nu se îndoiescu, pentru quõ fiind compusæ din doæ; îndoinduse s'ar împătri.

19. Littera *v* asemenea nu se îndoiesce, pentru quõ este câ vocala *u*; pentru aquellaşi cuvânt nu se îndoiesce nici littera *j*, câ la ajutorare, objectiõ, adjectivu que nu se potu scrie *objectiõ, ajectivu*.

III

20. Vocalile guturali *ă* şi *ě* sau închise se audu pure sau deschise în substantivi şi adjectivi la plural; iar în verbi la a doa persónă a presentelui indicativu, precum :

përu — peri	învêtare — înveţi
numëru — numere	legënare — legeni
tinëru — tineri	părere — pari
lăudare — laudi	stêmpërare — stêmperi
tăcere — taci	suppërare — supperi
vëdu — vedi	appërare — apperi.

21. Vocala *o*, se cunõscë dupõ pronunţie câ la *locuescu, locustă, rotund, rondurelle, la rond*. La asemenea casuri se corripge şi pronunţia de s'ar pronunţã deschis.

Astfel este şi cu *e* în multe casuri câ la *vorbescu, Dumneşeu, se, teu, seu, reu*, que unii le pronunţã *vorbăscu, Dumnedşău, să, tău, său, rău*.

22. Quâte vocali guturali și nasali nu se potu cunósce la pluralul substantivilor și a doa persónă a verbilor, se lámurescu prin invětu în clasa de grammatică, cum și printr'un auđu pur român.

23. Vocalile nasali se vor desgaturuia cu timpul, cu musica que va trece printr'ensele sau prin limba nóstră, și cu comparațiunea în scriptură că *lâna* și *lînă*, *lîngö* și *lîngă*, că la *Românu* și *Rumîn*, *quând* și *cînd*, *pâne* și *pîne*, *câne* și *cîne* și *cîne*, că și la *socru meu*, *veru meu*, *sunt* que mai mult se pronunță pe *nas*.

24. Vocalile *a*, *e* și *u* se conservă în răděcina vorbelor în declinări și conjugări, cum : *fac-u*, *fac-i*, *fac-e*, *făc-utu*, *făc-undu* sau *fac-ënd*, *fac-il*, *fac-tură* sau *făp-tură*. *Ved-u*, *ved-i*, *ved-e*, să *véd-ă*, *ved-ut*, *ved-undu* sau *ved-ëndu*, *ved-ëtor*. *Fug-u*, *fug-i*, *fug-e*, *fug-it*, *fug-ind*, etc. Precum și la *pén-a*, *pen-æ* *gén-a*, *gen-æ*.

25. Quât pentru *o*, nu este tot așa. Aqueastă vocale când este scurtă devine förte natural *u*, și când este lungă devine că diftongul *oa* sau *ó*, cum :

joc-u, juc-are, jóc-ă; pot-u, put-ere, pót-e.

26. Quâte *ct* din latina clasică s'au schimbat, or mai bine s'au conservat în *pt*, aquellea rămân că în archaismu sau că în dialectu. Iar quâte assemenea reluăm astădi din limba clasică spre inavuțirea și întinderea limbăi nóstră în regiuni mai înalte, în aquellea nu se mai preface *ct* în *pt*, spre exemplu, conservăm dialectul *nópte*, și dicem *nocturnu*, *equinoxiu*, conservăm *peptu*, și dicem *pectoral*; conservăm *lapte*, și dicem *callea lactee*, etc.

Ast-fel urmarö și alți popoli când își regenerarö limbăelă corruptă sau decăđută. Ast-fel, spre exemplu, făcurö și Gallii când, conservând vorbă că *lait*, *de l'eau*, *baume*, *psaume*, *paix*,

voix, pe quellă derivată dintr'ensălă le respectarö in totă clasicitatea lor, dicënd *lactée, aquatique, balsamique, psalmiste, vocal, pacifique*.

27. Tot asemenea pot remăné la noi provincialisatălă in *înt înte*, cã *mormânt morminte*; nu putem însé după typul lor dice și *testamânt, testaminte, elemânt, regimânt, regulamânt*, etc.

Fiind quö spre a termină prinçipele de orthographie, intrăm öre-cum și in formăe de allă limbăi, adicö și in partea analizei grammaticali, in partea a treia vom vorbi mai mult despre formăe.

PARTEA III

DESPRE FORMÆ

I

1. Vorbæle limbæi române, quællæ mai multæ se declinã sau iau diversæ formæ în casuri mai mult de quãt limbæle disæ neolatinae, cum spre exemplu :

eu..... mie..... mine.. me
noi..... noë..... ne
tu..... ție..... tine.... te
voi..... voë..... vë
êns..... sie sine.... se
quare. quãrui. cui
quine. cui
altu... altui... altor
unu... unui... unor

Astfel se declinã și

Roma..... Romæ
luna..... lunæ
vespe..... vespi
đi..... đillæ
șea..... șællæ

Assemenea prin analogie, catã a se declinã clasicamente făcënd genitivul și dativul cã în plural și vorbæ cã :

natiö..... natiuni
positiö positiuni

ARGUMENTE

Nici într'o limbã nu se póte luã de erudiți un cas drept altul fãrö a committe un solicismu. A se đice spre exemplu în hellenica κόρανας ἄρχοντας, este a arãtã acusativilu plural; a đice

ἀνσὲ ὁ κόρακας, ὁ ἄρχοντας, este a committe o erróre demnă de necunoscători de grămmatică, o erróre în contra symphoniei sau a concordanței între casuri, astfel unii în decadența limbăi disserō și Θεός Θέλοντας, in locu de Θεοῦ Θέλοντας.

Daqua în limbăelăe neolatinae sau în latinitatea decădută, s'a luat mai mult sau mai puțin ablativul în locu de nominativ, aqueasta n'a fost o symptomă de înflorirea și progresul limbăi clasice, ci de scăderea și regresul ei.

Gallii que se dicu francesi, qua se se appere de aquesta necuviință își făcurō un nominativ al lor à parte, cã *paix, voix, lait, bonté, vertu, nation, position* que le ar fi putut scrie cu *e* mut, *natione, positione*.... daqua ar fi cutedat academicii a dice quō ablativul pōte fi vre o dată nominativ.

Astădi membri unăi academiăe nu potun luă drept model vorbăe corruptăe cã *rugăciune, tăciune, spurcăciune*, spre a prefacce și vorbăe conservatăe de părinți ca *orațiō* în *orăciune*, cã *timp* în *timpore*, cã *frigu* în *frigore*, cã *nume, culme, lume* în *nomine, culmine, lumine*, cã *secită* în *secitate*, cã *un arător, un vorbitor, un scriitor, un croitor*, în *un arătore, un vorbitore, un scriitore, un croitore*. Pentru que să luăm de model, quând ne ocupăm de cultura și regenerarea limbăei, pre quellăe degeneratăe, și mai virtos quând quellăe clasiceă după cum se scrie așa se și pronunță și lae înțellegun toți? pentru nisce erudiți academici să dică quō Româniî fără sciință de grămmatică iau ablativul în locu de nominativu, și scriind *natiune* să pretindă a pronunță *năciune* și *năciunal*; scriind *lectiune* să pronunțe *lepciune*, și quatăe altăe asemenea? Pentru que quând quellăe corruptăe cã *spurcăciune* nu trecun peste sută, să corrumpem cu decile de mii în epochă de corecțiune și de regenerare. Fără a dice Româniî în genere *arătore, vorbitore*, să viiă grămmaticiei a dicce în locu de *professor, professore*, și în locu de *director, directore* etc.

2. In formælæ sau finalilæ declinațiunilor și conjugățiunilor se scriă cu *ă*

a. Substantivii masculini cã *Leonidă, papă, tată, popă, poetă*. Aquestea din urmă cum și alte assmenea, cã *prophetă*, potun lepêdã pe *ă*, cã *Leonid, poet, prophet*, nuânsê luã un *u* mut.

b. Substantivii și adjectivii feminini cã *lună, casă, țerră, pénă* etc.

c. A treia persónã in singular și plural a presentelui indicativ de prima conjugățiune cum și prima persónã in plural și imperativul cã la *el ară, ei ară, sau arăn, ară, noi arăm*.

d. A treia persónã a subjonctivului de a doa, a treia și a patra conjugățiune cã la *să audă, să védă, să spargă*.

3. Se scriu cu *o*.

a. Finala de a treia persónã a perfectului de prima conjugățiune, cã la *arò, cântò, jurò*, spre distincțiune de *ară, cântă jură*, și de *ară, cântă, jură*. (1)

(1) Sunt unii quari pretindun a scrie aqweste-a cu *ă*, pentru cuvântul quò in latinitate se vedun in *avit, cã juravit, cantavit*, etc. Aqwestia ânsê își uită pe de o parte quò siguri dau altă funcțiune circumflexului de quât de a intonã o vocală închisã, ca la *cântam, mântuire*, unde vocala fãrò a fi tonicã este nasală, și ca la *vesmânt, cuvânt*, vnde fiind tonicã este iar nasală. Pe de altă parte uită iarò quò pretind a face să disparã cu totul semnele d'assupra și de desubtul litterelor cã (') (') și sedilla. La aqwestã împregiurare, la quare ne invoim și noi, (unde nu è necesitate), clasificându-se pronunția vom avé a citã sau pronunță vorbelæ precum sunt scrise, adicò *fontana, sau funtana, Roman, intrare, introduccere, primavera*, și prin urmare *canta* nu ne-ar defini, nici timpul, nici persóna verbului, adicò nici quând nici quine cântă. Aqwestã părere nu coprind in sine nici *lege*, nici rațiune, ci o singurã convențiune arbitrarã între ómenii unui partit óri quare. Fãrò a fi in usul general, și Românii și străinii vedënd un *a* cu căciulla, sau fãrò căciullã, sau cu ori-quare semn convențional, o vor pronunță tot *a*, și nici o datã o dupò cum este adevêrata pronunție in limbælæ romane, cã la Italieni *cantò, arò*, și cã la Români (vedi Coresi) *plòd, oò, luò*, iar nu *plòã, oã, luã*.

In fine, toți potun să adducã inainte latinitatea, afarò de domnii que au proscris pe *y, x, q, th, ph* și duplicarea consónelor, afarò de toți quãți scriun *ecilibru, silaba, silogismu, teolog, filosof*; afarò de quãți lepêdã și ênsuși littera aspi-

b. Finala dela prima, a doa și a treia persoană în plural a perfectului simplu și a perfectului anterior, că la *ararömu*, *cântar öți*, *jucarö*, *arasserömu*, *cântasseröți*, *jucasserö*.

c. Finalilă guturali sau închisă allă verbælor nedeclinabili că prepozițiuni, adverbi conjugativi que nu pot avé formă nici de substantivi și adjectivi, nici de verbi ca să se scrie cu *ă*, astfel sunt vorbe că *dupö*, *pînö*, *fărö*, *lúngö*, *âncö*, *ânsö*, *adi-cö*, *quö*, quare se scriu dupö typul lui *colo*.

III

Aquestæ principie de orthographie română în materie și în formă coprind sau respectă în proporțiune cuvenită, și phonetica și etimologia, și prosodia, și analogia, și forma limbæi române, astfel cum ea străbătënd seculi, ajunse pînö la noi.

Dupö aceste principie s'a scris și s'a typărit dialectul bisericeii întindëndu-se în tôte părțile României dela Matheiu Bas-sarab pînö la inaugurarea aquæstei societăți academice.

rătore *h* că la hora, hotsi (prin anagrammă din *hostes*). Aquesti defensori a; gâscănărielor provinciali, sunt possuđuți de amorul latinătății numai în *cantavit* în quare mai archaicu este *cantavit*, și uită quö în romanitate în genere *au* să pronunță sau se schimbă în *o*, ca la *aur*, *or*, ca la *au făcut*, *o făcut*, și prin urmare *luö* în locu de *luau-it*, *plöö* în locu de *plöau-it*, *öö* în locu de *oau-it*, și că la toți perfecții din tötă limba Italiæi.

Să lăssăm sophismatele, domnilor quăți strecurați țințarul, și nu aveți nici un scrupul de a înghiți camila, să lăssăm sophismatele, quö aquestea querun marafeturi, și marafetlii, și pe funie de potun jucă, tot își rump gâtul de multe ori. Numai adevărul este simplu și facil. Daqua veniți cu systemate, aquestea de și nu sunt adevăruri, presuppun ânsö öre-quare minte. adesea și geniu; plécă dela principie, au un șir de consequințe, accusă pretutindeni o logică. Pretențiunile dumnea-vöstră n'au nici meritul d'a se numi systemate, sunt nisce convențiuni arbitrariæ și convețiunile nu sunt cunoscute de quât numai între quei que au *convenit*, adicö între quei que au tunatu și 'iau adunat. Lumea queealaltă, copii în locu de a se convinge n'au de quât să învețe pe dinafarö, și tot que se învétă se și desvétă, adicö se uită. Adevărul iar o repet este și mai facil și mai simplu și nici odată nu se uită.

Ettö simplicitate și la scris și la pronunție, și dupö principul etimologicu sau derivativ și dupö quel phonicu.

47774

II După aceste principie S. Clain, Şineai, Cöröşi, Budai s'au încercat a pune în locul litterelor byzantine pe quellæ puræ romanæ.

III După aqweste principie P. Maior mai virtos, applanò difficultăţile stabilind o equaţiune între litterælæ disæ cyrillicæ şi quellæ latine.

După aceste principie mai pe urmă în România munténă se operò un eclecticism de către Români que scrisserò şi publicarò operæ întregæ cu litterælæ latine şi quari întinserò aqwest mod de scriptură, cum să fiă citit şi scris cu facilitate de milión de Români.

După aceste principie s'a elaborat de corpul professoral în anul 18... în urma invitaţiunii fostæi Ephoriæ a schólælor un mic tractat de orthographie (unde lipsià numai littera *q*) şi s'a adoptat în tótæ schólælæ Româniæi pînò în quellæ mai isolate sate.

După aqweste principie repositul Nigulici scrisse şi pulicò atătæa operæ seriósæ.

Ară el şi ară tu, sau şi fără cörne *ara, ară* imperfectu şi *a ară* infinitiv *că a vedé, arò* perfect (şi să se pronunţe nerèguşit cum este scris, *că plòd, luò*).

Aqwestă analogie se vede şi la quellæ-l-alte conjugăţiuni.

dörme, dörma, dormiä, a dormi, dormi, perfect.

vede, veda, vedeä, a vedé, vedü.

Nise asemenea cuvinte am pus înainte şi în desbatterile penultimæ şedinţæ a Societăţii academice din tòmna trecutä, şi adversarii mei ţineä cu *avit* latin, şi după que demonstraui quò nu s'au ţinut de latinitate întru nimicu, nici însuşi în *grammatica* pe quari o scriu *gramateca*, după que demonstraui quò *avit* este *avit* şi prin urmare *au* sau *ò* romanicu, terminaui cu dicătorea repositului Doctorului Colmaier.

„Cum la tôte bädäran şi numai aqvi latinistu...”

Se scie quò repositul n'a dis aşä, ci pentru decorul adunării, 'mi am permis a'i schimba termenii qualificatori.

Ajungënd adunurea la vot, majoritatea a fost pentru *avit* sau *ò*.

Partea adversä vedëndu-se convinsä, s'a cređut învinsä, şi propusse şi reuşi qua să revii la votu. Vëđënd aqwestă nequalificabilé purtare, m'am sculat de pe jeţul de president, am eşit afarò, şi de attunci am declarat quò nu voiu mai fi nici president nici membru aqwestæi societăţi.

După aqweste principie D. N. Locusteanul tradusse dicționarul lui Becherel.

După aqweste principie se publică Monitorul Municipalității (pe când Municipalitatea avea un Monitor).

Mai după aquelleși principie se publică Monitorul official și toate gazetele Munteniei și Olteniei.

După aqweste principie D. I. Riureanul, directorul gimnasiului Matheiu Bassarab, publică atâtea cărți de lectură și de morală.

După aceste principie D. N. Rucăreanu tradusse și publică frumoasă operă a D-lui Laboulaye intitulată *Partitul liberal*.

După aceste principie fostul professor C. Canella își publică vocabularul seu de synonyme și D. professor Ștefănescu aritmetica introdusă în școlăelă primară.

După aceste principie acum în urmă D. C. Dimitriade își publică cursul seu de declamațiune.

În fine tot după aqweste principie funcționarii statului, junimea studioasă, inteligența română scriu mai mult și mai puțin limba română pe cât au studiat-o mai mult și mai puțin; — se disting între aqwestia DD. Directorul la Ministerul quellor interne Argintoianu, și directorul Primăriei capitalăi Foxănenul.

Errors ortographice se pot committe la mulți că și la Germani, Francesi, și însuși Italieni; principiele însă de orthographie sunt aquelle que emană din școlă lui P. Maior.

Aqweste principie satisfac toate cerințele phoneticăe limbăe, prosodiae și etimologiae ei; pentru quă nu există nici un son que se arată prin litterăle dissă cyrilice quare să nu se represente prin alphabetul latin printr'o litteră distinsă.

Aqweste principie respectă și conservă și transmite posterității și străinilor și originea și prosodia limbăe.

Aqwestea în fine conservă formăelă adevărate alle limbăe și o purifică de quăllă parasită și disgrățiată.

Noi nu venim nici cu inovațiuni van cu vre o sistemă nouă, nici cu forme nuœ, nici cu vre un dialect al nostru particular, noi conservând, continuăm qua să putem progressã.

Daqua pretutindenii respectãm și ne place vocea aqestœi limbœ acolo unde este dulce si sănëtôsã, daqua luãm în mare consideratiune phonetismul æi, și scriem dupõ cum vorbim, în quãt pentru allœ etimologiœi ni se par cã nisce vestminte croite pe corpul æi ast fel cum sã apparã cã o matrónã romanã de o candõre si eleganță classicã, cã o filie demnã de a æi mater, iar nu în straele quele mai învechite, prin quare nici o datã n'a trecut arta, prin straiete unœi nomadœ, sau ca sã ne servim de un anachronismu, alle unei lazarõne ausoniane.

Intr'un cuvânt noi scriem dupõ cum pronunțãm, scriem : *credință, ființă, speranță* si nu *credentia, fientia, sperantia*; noi scriem *potu, putere, pôte* si nu *potu, potere, pote*; scriem *timpu, bine, tine, ține* si nu *tempu, bene, tene, tiene*; tot assemenea scriem *deu, șed, credut, vëdut, așã*, și nu *dieu, siedu, crediut, vediut, asia*.

Dupõ principie și consequințe, éttõ unde ducu principiele quellor que nu iau în consideratiõ nici formælæ nici prosodia limbœi, și quând își adducu aminte de etimologie, n'o observã de quãt în vorbælæ quellæ mai rare iar nu în quellæ que se andu pe tot minutul și se vedu în tõtã linia.